

Krigsoversikt.

Denne krigen har ikke - likesom den forrige - brakt noen epokegjørende oppfinnelser på krigsteknikkens område. Det er masseinnsatsen av våpen, først og fremst fly og tanks, som ble tatt i bruk i forrige verdenskrig, som har satt sitt præg på krigsførselen. Det var den knusende overlegenhet m.h.t. disse våpen som skaffet tyskerne deres seirer i den første del av krigen. De to virkelige omfattende slag som har funnet sted i sommer, slaget ved Charkow og det nåværende slag i Libya, har vist at tyskerne ikke lenger er i besiddelse av denne overlegenheten, og dermed kan de ikke lenger føre blitzkrig i gammel forstand. Felttoget i Libya har så langt fra artet seg som noen blitzkrig, det er blitt et materialslag, hvor den vinner som kan bringe fram de største forsterkninger. At tyskernes overrumplingsmetode ikke lyktes her, skyldes ikke bare at engelskmennene kunne mønstre tilsvarende våpen som tyskerne, men også den ting at forsvaret mot tanks er blitt langt mere effektivt enn før.

Det samme forhold vil man etter all sannsynlighet også få oppleve på østfronten. Det er lite sansynlig at noen av partene er istand til å foreta noen offensiv over hele fronten. På grunn av de sterke forsvarsstillingene må angrepene bli en konsentrert kraftinnsats, særlig av mekaniserte våpen, på en relativt smal front. Hvert enkelt angrep kommer til å fordre en masseinnsats både av soldater og materiell. Dermed er man i noenlunde samme situasjon som under den forrige verdenskrig, og ingen lokal fremgang for tyskerne kan hindre at de alliertes materielle overlegenhet stiger stadig raskere fram.

De alliertes forberedelser er nå nådd så langt at betydelige overskud av materiell settes inn i offensiv virksomhet. Dette overskuddet stiger stadig raskt, og sluttoppgjøret fra deres side, vil uten tvil bli foretatt med et masseoppbud av mekaniserte tropper i samarbeide med et knusende flyvåpen. På denne måten kan de gjøre tapet av menneskeliv minst mulig. Det er liten grunn til å tro at øyeblikket for en storaksjon fra engelsk og amerikansk side er kommet enda, selv om det kan være aldri så fristende å tro det. Det kan tenkes mange former for aksjoner mot fastlandet som ikke er av aller største dimensjoner. De siste engelske oppfordringene til den franske befolkning på kanalkysten om å bringe seg mest mulig i sikkerhet innover i landet, kan være for å bringe forstyrrelser i de tyske disposisjoner. Oppfordringene kan med andre ord godt være en trussel. Imidlertid må de tyske forsvarere av kanalkysten forberede seg på begge eventualiteter. Dette er en av sidene ved den defensive krig som tyskerne står ansikt til ansikt med. Hver dag og hver natt godtgjør engelskmennene at de har en imponerende luftflåte. Om dagen skjer angrepene mest på okkupert område, ofte med en innsats av veldige jagerstyrker. Om natten er det først og fremst Tyskland som blir angrepet. I forrige uke hadde engelskmennene 6 storangrep mot Tyskland, vesentlig Ruhrdistriktet, og på engelsk hold hevder man at den tid ikke er fjernt da Tyskland vil oppleve kjempeangrep hver eneste natt.

Østfronten. Krigen på østfronten er i øyeblikket inne i en stille periode. Den artet seg vesentlig som en kamp om utgangsstillingene for sommerens kamper. De russiske geriljatropper er i stadig virksomhet bak de tyske linjer, noe som forresten tyskernes egne kommuniker forteller klart nok. For kort tid siden meldte de om "opprensning" av en avdeling som var utstyrt både med tanks og fly. Det er tilløp til større operasjoner i avsnittene mellom Leningrad og Valdaihøydene, og dessuten lengst i syd og lengst i nord, ved Sevastopol og Murmansk. Hitlers besøk i Finland må en sette i forbindelse med et forsøk på å oppnå større finsk hjelp til et angrep på nordfronten. Det meldes om store tyske troppekonsentrasjoner i nord-norske byer, som tyder på forberedelser av stort omfang i Murmansk-avsnittet. Sikkert er det i et hvert fall at tyskerne vil gjøre alt de kan for å stanse den omfattende hjelp til Sovjet. Nå er imidlertid Arkangelsk isfri, og det betyr selvstøtt en stor avlastning for havnen i Murmansk. Konvoiene er naturligvis mere utsatt for flyangrep nå når det er lyst i 24 timer i døgnet, mens det på den annen side er langt vanskeligere å operere

for ubåtene når det aldri er mørkt. - Samtidig må en vente at tyskerne organiserer et nytt framstøt for å nå Kaukasus. Hadde i forrige forberedelser ikke blitt forpurret, hadde en kunnet vente seg dette framstøt under full utvikling nå. Det nye framstøtet må begynne så langt tilbake som ved Charkow, og er en militær operasjon av veldig omfang.

Middelhavet.

Slaget i Libya er fremdeles i en avgjørende fase. Kykkes ikke Tyskernes framstøt her, er deres framtidsutsikter i Middelhavssonen meget mørke. De forberedelser som er gjort fra aksemaktens side for dette framstøtet, er meget store, sansynligvis maksimum av deres yteevne på denne flanken. I månedsvis er det satt inn voldsomme flyangrep mot Malta for å lette overfarten av deres materiell, og hele den disponible tonnasje i Middelhavet har vært engasjert i denne transport. At det fra engelsk side er gjort størst mulige anstrengelser for å møte denne fare, er sikkert. Men engelsk mennene har samtidig måttet sende store forsterkninger til andre tilstøtende krigssoner: til forsvaret av Kaukasus ved stadige forsterkninger til Irak og Iran, til Syria og Palestina. Samtidig har de hatt det uhyre vanskelige spørsmål om forsvaret av India, og Australias krav på større hjelp. Deres forpliktelse til å drive offensiv virksomhet i luften i Europa var også et av de momenter som gjorde at det hersket spenning om muligheten for å stanse det tyske framstøt.

Hittil har slaget for det meste artet seg som et "mekanisert slag", hvor tyskerne har hatt flest tanks og kampvogner å sette inn, mens engelskmennene har hatt herredømmet i luften. Det har vært et av de aller hissigste oppgjør i hele krigen hittil, og det er enda for tidlig å si noe om det endelige resultat. Men det er tydelig at tyskerne har møtt jevnbyrdig motstand, og noen øyeblikkelig fare for Egypt kan en se bort ifra. Muligheten for å kunne føre fram forsterkninger etter hvert er omtrent likelig fordelt. Sett på lengere sikt er det de allierte som ligger gunstigst an, og det er ikke uten grunn de allierte er godt fornøyd med utviklingen i Libya.

Det fjerne østen. Etterat japanerne erobret de østindiske øyene i rask rekkefølge ved begynnelsen av felttoget, er de stadig sterkere blitt stilt overfor det faktum at de holder på å bli klemt mellom to fronter som vokser raskt i styrke. I India står Wavell med en millionhær, og i Australia organiserer Mac Arthur ikke bare forsvaret, men også angrepsoperasjoner mot de japanske basene. Begge steder vokser flyvåpnet raskt. Japanerne gjorde store anstrengelser for å komme over til den sydlige delen av Newguinea men ble stanset, og hentet seg sitt første nederlag i slaget i Korallhavet. Den japanske offensiv i sydlig retning var stanset. Det avgjørende var at ikke japanerne ikke klarte å ta fra de allierte deres baser for en motoffensiv: Australia og India.

Portsett fra krigen i Burma og Kina har krigen her artet seg som en kamp om tilførselslinjene. Engelskmennene satte seg fast på Madagaskar for å sikre veien til India. Japanerne har nå prøvd et angrep på det amerikanske støttepunkt Midway i Stillehavet, og hentet seg sitt annet store nederlag. Midway ligger omtrent midtveis mellom Amerika og Filipinene. Det er basis for amerikanske angrep mot de sårbare japanske forbindelseslinjene, og ville i japanske hender være et farlig utgangspunkt for angrep på amerikanske konvoier. Det er dessuten en utmerket kontrollstasjon for eventuelle japanske angrep mot U.S.A. Øya ble angrepet flere ganger samtidig med de andre japanske erobringer i begynnelsen av Stillehavskrigen, men holdt stand. Det siste angrepet, som tok til 5. juni, var stort lagt an. Det deltok minst 6 hangarskip, flere slagskip, kryssere og mindre enheter. Amerikanerne var fullt forberedt, da flåten var observert av speiderfly langt til havs, etterat japanske bombetokter var foretatt av fly fra hangarskipene. Amerikanerne satte inn flyvåpnet, og det viste seg nok en gang hvilken avgjørende rolle dette våpen må spille, også i sjøkrigen. Den japanske flåten mistet og fikk sterkt skadet i alt 16 skip. To av de mest moderne hangarskip som Japan eier, ble senket med samtlige fly ombord, og et tredje så sterkt skadet at det neppe når til sin bas. Videre ble 3 slag

skip skadet, hvorav 1 alvorlig, 4 eller 6 kryssere, hvorav 2 alvorlig, 1 jager senket, og 3 transportskip skadet. Amerikanernes tap var 1 hangarskip og 1 jager. Dessuten mistet japanerne over 100 fly. Når man i tillegg til dette tar med at japanerne i løpet av de siste dager har mistet 7 ubåter, er det klart at de ikke tåler mange "seirer" av denne art. Denne episoden i Stillehavet tillegges overordentlig stor betydning i militære kretser.

I det aller siste er det sendt amerikanske og engelske flyavdelinger til Kina, noe som selvsagt er av overordentlig stor betydning nå da japanerne setter alt inn på en seierrik avslutning på krigen. I tillegg til de øvrige angrep har de nå startet en offensiv fra Mongolia, som tydelig har til hensikt å avskjære kineserne tilførsler fra Sovjet.

President Roosevelt har kunngjort at det er konstatert at japanerne har brukt giftgass i Kina, og at U.S.A. vil oppfatte dette som et angrep mot seg selv og svare med samme mynt, dersom japanerne fortsetter med det.

VVV

Hitlerveldet mot undergangen.

Etter Kooperativa Förbundet kongress i Stockholm nylig uttalte formannen, generaldirektør Anders Ørne: "Det kan nu med bestemt sies at vi er kommet inn i krigens sluttavsnitt." Også fra andre velunderrettede kretser i Sverige er det blitt gitt uttrykk for samme oppfatning, og det meldes at en rekke industriforetagender der borte allerede har lagt om sine planer med sikte på fredsproduksjon. Onde tungar har ymtet om at den høytidlige Norgesbegeistring en har vært vitne til i Sverige i den senere tid ikke er helt uten sammenheng med den almindelige følelse av at krigen snart er slutt og at Norge står på den seirendes side.

De faktorer som bringer krigen til opphør er mange og sammensatte. I første rekke kommer nok de militære og krigsøkonomiske. Tyskland har spredt sine krefter over en uhyre lang og sårbar front, det er ikke lett å få samlet styrker til angrep annet enn på mindre delavsnitt av fronten og selv der blir slagkraften på langt nær overveldende som i krigens åpningsfase. Vi har sett det både i Russland og i Libya i det siste: Tyskerne møter en motstand som de ikke formår å bryte, tross store anstrengelser og ofre. I Russland føres en opslitningskrig hvor russerne har den dobbelte fordel av kortere veier i tillegg til sine fremdeles mektige hjelpekilder både i folk og materiell. I Libya har denne gang Rommel vært utsatt for overraskelsene, idet engelskmennenes taktikk og strategi har vist seg minst jevnbyrdig med hans egen, samtidig som de har kunnet sette inn nye og overlegne våpen, især de amerikanske tanks med artilleri og armering av hittil ukjent kvalitet. Rommels mål var åpenbart å ta Tobruk for så å ha veien fri til Egypt med Suez som sluttmaal. Nå ser det ut til at hans anstrengelser bokstavelig talt løper ut i sanden.

Krigsøkonomisk er det først og fremst transportvanskelighetene som teller, men disse henger igjen nøye sammen med knappheten på råstoffer, især olje og bensin. Ikke bare godstrafikken, men også luftvåpnets virksomhet sies å være hemmet av disse mangler, bl.a. skal bensin- og oljemangel allerede ha ført til at flyverskolene utdanner færre og dårligere utdannede pillotter en før. Ernærings situasjonen er slett og forverres tydelig fra måned til måned. Årets avling blir langt under middels og kommer ikke til å strekke til, slik at stillingen ved vinterens begynnelse blir kritisk og senere katastrofal. Det blir en nøds vinter uten like og mange som er klar over situasjonen har nå innsett at freden meget snart kan bli en bydende nødvendighet.

På toppen av dette kommer luftangrepene mot Tysklands byer som etter hvert skaper fullkommen desperasjon i befolkningen. Her er ingen munter og håpefull sportsånd som under blitzkrigen over England, her er mørk, trøstesløs fortvilelse, blandet med ond samvittighet, kortsagt demoralisering over hele linjen. Goebbelspressen skryter av de nazistiske hjelpeorganisasjoner effektivitet i arbeidet med å lindere den øyeblikkelige nød i de bombede byer. I Das Reich kunde man således lese at hele jernbanetog

fulle av alskens varer, - mat, klar, og nytelsesmidler som lå ferdig i spesielle kriselagre, - øyeblikkelig ble sendt til ulykkestedene. Vi kjenner sannheten i et bestemt tilfelle. Der ble det sendt en ladning - sitroner. Hvorav alle i byen fikk utdelt en hver. Folk var r. sende. Ikke bare manglet de mat, men også kokekar og kjøkkenutstyr forøvrig. For å få ønsket det aller nødvendigste fikk de et skjema "Bombenschein" som gjør innhaveren fortrinnsberettiget frem for alle andre kjøpere, men der internt er, har selv de bombeskadede tapt sin rett. I svært mange tilfeller kan selv de nekste ting av nødvendighetsartikler ikke skaffes, da hele industrien idag produserer bare for krigen. Når en tenker på dette, forstår en at bombingene bare tvinger tyskerne til å avse mannskap og materiell til luftvernet over det hele land, ikke bare i de store industricentre. Men dessuten virker den som et enormt forbruk av uundværlige varer som den tyske industri således blir nødt til å erstatte straks, under krigen, med den virkning at selve krigsproduksjonen lider avbrekk. Med andre ord: vanskelighetene tårner seg opp og var krigen s åpningsfase i 1940 karakterisert ved at alle virksomme faktorer syntes å virke til fordel for Hitler, ser det nå ut til at alle ting går ham imot, til og med værgudene som lot til å være på parti med ham til å begynne med, har nå lenge sviaktet ham totalt. Hans "stjerne" er i tydelig nedgang og folkets tro på ham likeså. Når han en vakker dag faller, vil det overveldende flertall av det tyske folk kjenne det som en lettelse.

Gjøringen i det indre er stor. Det fremgår tydelig nok av den økede politivirksomhet over hele riket. Himmlers bander har hendene fulle. Henrettelser og arrestasjoner har vært daglig kost i det tredje rike helt fra dets første dag og blir det saktens ikke mindre nå mot slutten. At opposisjonen er i arbeid fremgår bl.a. av meldingen nylig om 14 henrettelser i Mannheim for illegale avsiser. Blandt de henrettede var flere advokater. Tyskland våkner.

Mordet på Heydrich er uopulært og har gitt støtet til mange spekulasjoner. I Tyskland er det en utbredt oppfatning at det var en rivalisering innen partiet, med en egen gruppe, sannsynligvis innenfor SS, som tok ham av dage. I så fall er det et nytt viktig symptom på den indre oppløsningsprosess som fører Hitlerveldet mot undergangen.

vVv

Våre fanger i Tyskland.

Gøring har utstedt en forordning som går ut på å fremskynne arbeidet med lasting og lossing av transportkjøretøyer til det ytterste. Arbeidet pågår nå uten opphør natt og dag, søndag som hverdag. Spesielle "laste og losse-kollonner", bestående av krigsfanger er opprettet. Disse krigsfanger er hovedsakelig polske og franske. De norske krigsfanger er alle officerer så de blir, i hvert fall ikke i første omgang, berørt av forordningen. Derimot er det kommet en annen bestemmelse, som for alle våre norske fanger i Tyskland, enten de akilles politiske eller noe annet, er ytterst alvorlig. Denne bestemmelse går ut på at straffanger også nå skal settes inn i arbeidet for å bringe Tyskland seieren. I denne tid, heter det i tyske aviser, da enhver arbeidskraft er kostbar, er det ikke lenger spørsmål om å sysselsette fanger. Det det gjeller er at fangenes arbeidsytelser i størst mulig utstrekning kommer det tyske samfund til gode. - Straffeanstaltene snekkerverksteder, smier og vakkrier utfører nå ordrer fra den tyske varemakt, fra arbeidstjenesten og den sociale forsyning, og i tukthusene syes uniformer, telter og tepper. Dessuten settes fangene i stigende grad i "sær-kommandoer" til arbeid utenfor fengslets murer, dels i fabrikker, dels i landbruket og dels til gatelysarbeider og reparasjoner av forskjellige slags. Arbeidstiden for fangene er, etter hva Frankfurter Zeitung opplyser, ofte mer enn 12 timer om dagen, og søndagen er bare fritag, hvis de viktigste oppgaver er løst (og når er de det?). Fangene får en viss lønn, som står i et bestemt forhold til de fri arbeideres tariffmessige lønninger. Før kunde fangene skaffe seg små lettelser for disse pengene, litt sigaretter o.l. Nå da denslags muligheter av visse grunner er falt bort anvendes penge

le til "utligning av den skade som fangene kan ha anrettet ved den gjerning som har forakaffet ham hans opphold i tukthuset" med andre ord: Fangene betaler for seg i fengslene.

Vi vet herhjemme ennå ikke i hvilken utstrekning tyskerne har tatt våre norske fanger i bruk til ovennevnte formål. Men at de i sin ujevne utspekulerthet og med sin totale forakt for den elementære folkerett vil bruke alle midler for å tvinge våre "internerte" som det så vakkert heter, til aktivt å delta i arbeid av alle slags for det tyske samfund, har de allerede nå bevist. Det er skjendig, hva de her gjør. Men det kommer en dag. ...

vVv

Arrestasjoner. Skipsreder Dagfin Paus, formann i Reningselskapet ble arrestert mandag. Grunnen til at han ble tatt er følgende: Til inntekt for Redningselskapet blir det hvert år solgt en nal, hvor det tidligere har stått bokstavene N+S+R+ (Norsk Selskap til Skibbrudnes Redning). I år var de to første bokstavene N+S sløffet og de to siste byttet om, R+S og foreningen jo alltid av publikum omtales som Rednings Selskapet. Men en slik ny-ordning på eget initiativ var for meget for NS. De skyttet seg å sikre seg den farlige mann som kunde finne på slikt.

Advokat Harald Ramm, bror av redaktør Fredrik Ramm som sitter i Tyskland er arrestert.

vVv

Kull-situasjonen. Det er gledelig å kunde meddele at situasjonen til at kullsituasjonen er så ilde som den er (alle støperier og verksteder som ikke arbeider for tyskerne frataes all importert brensel og stoppes) - er at en rekke kullbåter er senket. I denne forbindelse skal nevnes at kullmangelen i Danmark er ennå meget verre enn her. Der stoppes nå absolutt all byggevirkosomhet p.g.o. at danskene ikke får kull til sine cementfabrikker. Det får derimot de norske cementfabrikker - men de må til gjengjeld levere hele produksjonen til tyskerne.

vVv

I Ålesund ble beboerne av villaer i og utenfor byen ikke så lite forbauset, da tyskerne en dag dukket opp og ga seg til å rive ned piggetrædjerdene rundt havene. En huseier gikk ut og spurte hva dette skulde bety. Den tyske offiser gav straks eieren en tilgodelapp på 300 m. piggetræ og sa at de måtte ha piggetræen, i beredsskap, når engelskmennene gjorde landgang.

vVv

Tvangsutskrivning av arbeidere og funksjonærer.

Endel av "Nordag"s store anlegg på Vestlandet skal nedlegges og folkene derfra overføres til de tyske festningsanlegg her i landet. Utover dette er det intet vesentlig nytt å fortelle. Tyskerne har ikke trukket tilbake sine krav om norske arbeidere - noe de gjennom erklæringen fra direktoratet for Arbeidsformidling prøvet å gi det utseende av, men de har heller ikke forsert gjennomføringen av tvangsutskrivningen. Situasjonen i dag ligger så slik an: I mange bedrifter er de av personalet som eventuelt skulde sendes nordover tatt ut, men ingen er ennå sendt fra Oslo og det sydlige Norge forøvrig. Fra Lillhammer derimot er 5 snekkere fra Steen og Strøms Møbelfabrikk, sent nordover for å settes inn i bygningsarbeidet. Endel kvinner fra Trondheim er utkommandert til Bodø. Likeledes ble allerede for en tid tilbake en hel del kvinner bosittende i Bodø beordret til å arbeide på frostfillefabrikken, eksempelvis alle hushjelper. Ingen familier i Bodø får lov til å ha hushjelp lenger. Hushjelpene skal fortsatt bo i de hjem, hvor de var ansatt da de ble tvangsutskrevet, men 12 av søgnets timer skal de arbeide med Frostfillefabrikken. De fleste har minst 1 times vei å gå fram og 1 time tilbake, for i Bodø er jo mesteparten av husene nedbrent, så folk er henvist til å bo utenfor byen. Og arbeidet med den iskalle fisken er tungt og særslitsomt, selv for den som er vant med det (- hva må det da ikke være for den som aldri har vært borti det før?) Men det harde arbeidet er allikevel ikke det værste. Det er forholdet

ne forøvrig. Den av tyskerne sammenraskede arbeidsstokken representerer bærmen av leilighetsarbeidere og de værste tøsar fra hermetikkfabrikkene, og de fører et liv som trosser enhver beskrivelse. Å tvinge norske kvinner til å arbeide på en slik arbeidsplass er så opprørende at det fins ikke ord for det. Men det skal ikke glemmes det tyske herrefolket.

vVv

Kvinner i Politidministrasjonen i Tyskland.

Siste nytt er at alt administrativt arbeid på politistasjonene over hele Tyskland overtas av kvinner og invalider. Likeens skal kvinner i langt større utstrekning enn tidligere brukes i Wehrmacht i de okkuperte land. De skal f. eks. overta hele bud-tjenesten, slik at alle soldater som har hatt beskjeftigelse her, kan frigis til "andre" gjøremal.

vVv

"En overmektig fiende nærmer seg. De ytterste festningsverker rømmes". slik lød tyskernes ordre på Vestlandet, da en større konvoi fra England til Island nylig ble observert utenfor norskekysten. De tyske soldater ble avvetskremlte at de fløy å gjemte seg, endel klatret til og med opp i trærne og ble sittende der som vetskremte høsn. NS folkene var likeens frø seg av nervøsitet og trodde deres site time var kommet. (Det er ikke langt fra) I Molde ble NS ordføreren oberst Schneiders hustru patruffet storhulkende: Når engelskmennene kom, hadde hennes mann fått ordre om å trekke i uniform og gå ut å slåss sammen med tyskerne.

vVv

Æresgidsler. Fire av de 5 funksjonærer fra Røde Kors Landsforenings kontor, som ble arrestert sitter som æresgidsler på Grini. Hvilke privilegier som følger med denne praktfulle tittel vet vi ennå ikke.

vVv

Det store tyske hospitalskip "Stuttgart" forlot Oslo 1. juni men ventet tilbake allerede 2. juni. Skibet hadde nemlig bare vært ute ved Fagerstran og losset 1000 tonn ølje. Det er i sannhet en mangeartet virksomhet som skjuler seg bak den tyske utgave av Genferkorset.

Det engelske flyvåpen, R.A.F., har nettop fylt 24 år, og begynner sitt 25 år med en styrke som er mangedoblet siden krigens begynnelse. Ennå er leveransen fra U.S.A. beskjedne sammenliknet med de britiske fabrikkers egen produksjon. Ifølge "Times" flymedarbeider er over 80% av alle fly i aktivt britisk tjeneste over hele verden tilvirket i England. Den gigantiske ekspansjon innen den amerikanske industri begynner imidlertid nå å bære frukter, særlig i Libya vil det amerikanske innslaget i den nærmeste fremtid ske sterkt. Det som mest rens fra U.S.A. er langdistansebombere, flyvende festninger, til angrep på Rommels baser i Italia. De store bombeflyene blir fløyet direkte fra de amerikanske fabrikkar til Egypten via Vest-Afrika. Det australske flyvåpen som nå skapes under general Mac Arthurs ledelse skal nesten utelukkende bestå av amerikanske maskiner. Tilgangen på flyvere holder mer enn følge med tilgangen på fly. Bare i Canada utfannes det fler enn det britiske flyvåpen trenger til sine operasjoner i alle verdensdeler.

vVv

Sverige-nytt: Svensk tidsskrift skriver om den norske kirkes kamp for sin rett: "Jo lengre den norske kirke drives inn i martyriet, dess sterkere vil den komme ut av det. Og dess mer skjebnesvanger blir stillingen for dem som bærer ansvaret for den nåværende situasjon. Det er ikke for meget sagt at den norske kirkes menn har bak seg et samlet Norden." vVv

År krigens verdier disse offer?

Spør var venn reaktør Segersted i Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning. "Ja og nei - Der striden føra til forsvar for folkenes og individenes frihet og rett, er ofrene ikke for tunge. Intet offer er for tungt når det gjelder å verne frihet og rett. Uten dem er livet selv verdiløst. Kan ikke den enkelte og den sammenslutning han inngår i, folket, utvikle sin egenart, så er deres tilvær uten mening. Sjeler forkrøblet av voll og skrekk, er verdiløse. Så lenge de ikke føyer seg under onde makter, men kjemper imot dem, har de sitt menneskeverd i behold. - Slapp nytelse av den frihet andre med blod og svette har erhvervet og gitt i arv, er ikke tilfredstillende. Underkastelse under voll betyr at man lar det menneskelige fare. Intet offer er for stort når det frambæres på frihetens og rettens alter. -"

vVv

Den svenske kommandørkaptein Hammargren offentliggjorde nylig en analyse av krigssituasjonen i Stillehavet. Det er umåtelige råvarekilder japanerne allerede har erobret. Men for utnyttelsen av erobringene avhenger nå alt av den japanske flåtes evne til å beherske Stillehavets ferdselsveier. På spørsmålet om de allierte overhodet har chance til neensinne å erobre tilbake det tapte, svarer kommandørkapteinen at det beror på om Japan greier å ta Australia før dette kontinent er utbygd til basis for den store motoffensiv. Taper Japan dette kappløp, hviler alle dets erobringer hittil på usikker grunn. - Japan kan også angripes fra nord, fra Alaska med Aleuterne som bro. De siste dagers japanske operasjoner mot Deutch Harbour og Aleuterne er tydeligvis et forsøk på å komme trusselen fra nord i forkjøpet.

vVv

Foraktelig misbruk av redaktør Øverlands navn.

Haakon Øverlands navn står fremdeles på foten av "Gestaposten", det tyske blad på norsk som også kjennes under navnet "aftenposten". Dette trass i at Haakon Øverland nå er avskjediget som redaktør av det samme blad. Gestapo hadde ikke bruk for den redelige mann Øverland. Men hans hederlige navn har de fremdeles bruk for. Gestapo vet at et navn som Flood nytter det ikke å by fram. Han er fremdeles anonym trass i at det er ham som er "Gestapostens" virkelige redaktør. Flood er norskfødt, skotskættet, tysk-kjøpt gestapoagent. Side om side med den avskjedigede og forviste Haakon Øverlands navn står Endsjø's. Endsjø er Floods villige redskap. Tilfellet med en umoralske misbruk av redaktør Haakon Øverlands navn side om side med H. Endsjø til dekning av Flood er et av de uttalige eksempler på hvorledes nazismen på sitt forbryderske herjinstokt fremigjennem verden må skilte med de liberalitiske verdier for å føre godtroende mennesker bak lyset.

Flood og partifeller har filipenser.

En av de siste redaksjonsartikler i "Gestaposten" var betitlet ~~xxx~~ "Filipenser". En forstod av denne lederartikkel, at den som er befengt med filipenser er gm i huden. Ikke så meget som et ubrukt trikkekort operert for quislinghjulet og deretter slengt på fortauet taler den filipensbefengte, som har latt seg kjøpe for tyske penger. Pass derfor på ethvert utbrukt trikkekort, skjær quislinghjulet ut av det og kast det i gaten. Tusener av slike kort på fortauet vil irritere de filipensbefengte der de går omkring med sitt urene kroppsovertrekk.

Til Berlin via Jøssingfjord.

"Gestaposten" driver akkurat nå på med en lederartikkelserie "Fra Jøssingfjord til Namsos". Tyskerne finner den så verdifull at de har kommandert henvisningsnotiser til den i andre aviser. Serien er en variasjon av de utallige forsøk quislingene har gjort på å renske seg for forraderriet før 9. april 1940. Men forsøkene fører ikke fram. Dertil vet vi andre nå for meget og det som skjedde før 9. april 1940. Det nytter ikke for quislingene å trøste seg med at vi er ute av stand til å få hvert enkelt tilfelle nærmere undersøkt. Det er vi nemlig ikke. For vi jøssinger behøver ikke å gå i flokk og få direktiver fra Berlin via Jøssingfjora. Hver

enkelt av oss handler på egen hånd og blir stående til i lysninger om for eksempel en hendelse som denne, som var "Sjøfartsminister" nok vil kjenne igjen og føle seg så nervestyrket over at han kanskje ikke vil behøve noe nytt opphold på Skovsboerg nervesanatorium i Danmark. Hvert døgn i de siste 14 dager før 9. april drev han en merkelig lek med sin flaggstang. Hver dag heiste han signalflagg i den. Han begynte med det i midten av mars eller litt senere og fortsatte med det helt fram til 9. april. Om aftenen tok han signalflaggene ned og byttet dem ut med farvede lys. Den senere "sjøfartsminister" var altså gått så langt at han hadde lagt inn elektrisk montering på sin flaggstang. Tror noen at "minister" Irgens, som bistod tyskerne i deres forsøk på å få H.M.Kongen drept på Elverum og i Nybergsund i april 1940, heiste signalflagg og farvede signallys i sin flaggstang for å holde havefest med kularte lykter i slutten av mars og begynnelsen av april 1940? Den som tror det får stelle istand til fest på sovjet-russiske postei er av menneskekjøtt a la Berlin.

vVv

Tysk propagandatull og norske kjensgjerninger.

"Men de kjente ingen forutsetninger eller turde kanskje ikke ha det. De hadde i mange år levet som dødsdømte mennesker. Deres eiendom ble tatt fra dem, de ble sendt bort - deportert - gjort til slaver og sletta i de store tvangsarbeidsleire. Deres liv var bare en venten på døden, som hvert øyeblikk kunne komme. Og hvorfor skulde man forsøke å få dette tidspunkt utsatt?" - Denne dødsstemning gikk inn i propagandamaskinens tvangsstoff til norske aviser den samme dagen som beretningen om sovjet-russiske postei er av menneskekjøtt var beordret inn. Dødsstemningen fra Russland er laget sammen av en såkaldt kriegsberichter. Hvis de som for noen uker siden ble tvangsbortført fra sine hjem i Tellevåg på Sotra hadde kunnet lese dette Russlandssludder, vilde de ha hatt særlige forutsetninger for å trekke sammenlikninger mellom den russiske elendighet og den tyske salighetstilvarelse i det okkuperte og beskyttede Norge. Menneskene fra Tellevåg ble ført i lenker til Bergen. En mann på mellom 80 og 90 var blandt de lenkede. En fjorten års pike bar lenker. Alle bar lenker undtagen de som var så små at de ikke var istand til å bære vekten av dem. Den stencilerte norske frihetspresse har tidligere berettet om at husene i Tellevåg ble brent. Men ikke bare det. Selv grunnmurene ble sprengt i stykker for alle husene. Best - het den kriegsberichtereren som hadde diktet ovenanførte elendighetsberetning fra Sovjet-Sanveddet for tyskerne kom og gjorde det like deilig der som i Tellevåg. Best altså. Samtlige mannlige slavelenkede fra Tellevåg er nå blitt sendt til Tyskland. Kvinnene og barna derimot er i konsentrasjonsleir ved Bergen. En stund etter ankomsten dit fødte en av kvinnene, Moren døde. Barnet døde. Dette er en kjensgjerning, som menneskeavlsprestippen, riksråd Olga Bjoner bør ta og smøre omkring sin forbannede kjøft med.

vVv

En norsk politibetjent bistod tyskerne med forbrytelsen i Tellevåg.

En mann ute fra en av dem stod på et fortau i Bergen og røkte en sigarett. En politibetjent stod like i nærheten. Han sa mannen og sa på sigaretten. "La meg se den sigaretten du røker på" sa han med en brutalitet som viste at han hadde vært læreren elev hos tyskerne. Sigaretten var engelsk. "Hvor er du fra?" spurte politimannen og han sa at han var fra Store Sotra. Kort etter reiser politimannen ut over til Sotra, men nå forklædt som emissær. Han spør og graver, får greie på litt engelsk chokolade her og litt kaffe der, litt engelsk te, engelske sigaretter og annet godt av engelsk opprinnelse. Han forfulgte sporet videre og ga seg stadig ut for jøssing. Folk fattet ikke mistillit til forræderen og lenge hadde han ikke arbeidet før han fikk greie på at det i Tellevåg bodde to unge Englandsfarere, som var kommet hjem igjen, dels for å bringe levnetsmidler til slektninger og dels også for å medvirke under den norske frihetskrig. Resten kjenner vi. Men heller ikke i Tellevåg var det noe bakhold. De to norske frihetskrieger lå i sine senger. Den ene ble drept før han fikk xx

utt igjen. Den annen grep til tross for at han var hårdt saret efter in revolver i sonen og fikk ryddet allfall to Gestaposvin ut av veien før han måtte slippe våbnet. Senere døde han på sykehus i Bergen. Men hadde man vært forsiktigere på Sotra hadde det ikke behøvet å skje. Sotra tragedien må være en lærepenge for alle.

VVv

Endel norske skipsrederere er innkalt til Reichskommissariatet førstk. mandag den 15. juni. En vet ikke riktig grunnen men naturligvis er det fordi skipsrederne er norske og mannskapene på deres bater med kapteinen i spissen også er norske. Tonnasjemangelen blir mere og mere fælles for voer fallsmakten.

VVv

Kringkastingen, har fått ny direktør, mon tro om det ikke er den femte siden "nyordningen". Den nye heter Ingolf Hoel, var major og er en eldre bror av "fotballføreren" Egil Hoel.

VVv

I Arendal er det portforbud for alle menn fra klokken 20. Årsaken kjennes ikke.

VVv

Rasjonering av tran. Fra høsten av vil tran bli rasjonert. Spebarn vil få 3,5 gram tran pr. dag, vordende og diegivende mødre 4 gram. Ingen voksne vil bli tildelt tran, men de for hvem det er av betydning at de ikke blir nattblinde, vil på ønsknings kunne bli tildelt noe. Hvor meget derimot tyskerne skal kunne få, foreligger det ingen opplysninger om.

VVv

Nazistisk boligpolitikk. Den del av biskop Berggravs familie som fremdeles er på frifot, nemlig den syke bispinne med 2 sønner, 2 søstre og en pleierske, hadde forleden fått lov på en leilighet i Ths. Heftyesgate hvor de nå skal flytte inn. Imidlertid ønsket nazibylfogd Christie - eller "president" Christie som narren yndet å titulere seg da han praktiserte som sakfører på Hamar og var president i Norges Sangerforbund - å utvide til tross for at han har innredet seg ganske komfortabelt da han kom til Oslo som direktør for nazistenes Kringkastingsinstitutt. Og da var det jo bare rimelig at han valgte å ta fru Berggravs nye leilighet i Ths. Heftyesgate. Den utmerkede villa han tidligere hadde sikret seg på Vinderen var ikke lenger bra nok for forræderen.

VVv

Ny stor rotteinvasjon. Tyskerne forbereder nå å rekvirere et større antall gårder - et forlydende meddelte at hele Hjortnes står for tur - for å kunne motta et større antall ariske slektninger fra de bombeherjede tyske byer. Hvis quislinger skulde bli kastet ut av sine leiligheter under disse nye rekvisisjoner, vil disse bli henvist andre gode leiligheter hos jassinger som i tur vil bli henvist til inkvartering i byens omegn, fortrinnsvis Aker-Bærum eller hvor de kan komme inn.

VVv

Rottene spiser fisk. Langs kysten spises det for tiden store kvanta og til Kr.sand kommer hver dag inn store mengder fisk. Til tross herfor er det umulig for innbyggerne i Kr.sand å oppdrive fisk overhodet, da ariske rotter fryser alt som fiskes og sender det til sitt hjemland.

VVv

Oslo bys "ordførere" tar sommerferie fra den 20/7. Han akter å benytte sommerferien til en hamstringsturne.

VVv

"Bispinne" Zwilgmeyers gjenvordigheter. Bergen har fått en ny turrust-
er, nemlig "bispinne" Zwilgmeyer. Følgende historie morer i øye-
blikket de gode bergensere: Die Zwilgmeyer måtte forleden en bekjent, en
dame, som undlot å hilse på henne. Die Zwilgmeyer ble meget indignert,
stoppet henne opp og avkrevet henne en hilsen. Da damen avslø bestemt,
anmelte Die Zwilgmeyer henne og den formastelige fikk 100 kroner i bot.

Uheldigvis hendte det at die Zwilgmeyer noen dager senere på en trikk
møtte den straffede men aldeles ikke botferdige dame. Denne reiser seg op
og gjør dyp kompliment for die Zwilgmeyer hvorefter hun tar samtlige pas-
sagerer i trikken til vidne på at hun har hilst på "bispinnen". Alle pas-
sagerer erklærer øyeblikkelig at det er de vidne til og reiser seg samti-
dig, stiller seg en haie og gjør dyp reverence. Resultatet er at Die
Zwilgmeyer for tiden ikke kan vise seg på gaten uten at hennes medborgere
gjør holdt og front og kongekomplement og bergenserne venter nå hver dag
en politiforordning som forbyr byens borgere å hilse på "bispinnen".

vVv

A. propos. To forhenværende venner, en nazist og en jøssing, stod for-
leden dag og diskuterte situasjonen. Diskusjonen var ganske frisk, men
den gikk da inntil jøssingen sa: Men retferdigheten seirer nok. - Nå
passer du kjeften, såvidt du vet det, svarte quislingen.

Og så var det mannen som satt i Studenterlunden og sa: Det er bare ham
som har skylden. En langøret nazist fikk ham inbragt på Møllergaten 19
hvor en ønsket å vite hvem han mente hadde skylden. Churchill naturligvis
sa mannen. Han fikk da lov til å gå, men idet han står i døren, snur han
seg til fullmektigen og spør: Hvem tenkte De på?

vVv

Den norske lektor Olaf Valeur fra Bergen er meldt død i en konsentrasjons-
leir i Tyskland. Han har sittet der i lengere tid og ble arrestert av
Gestapo før lærerstriden i Norge brøt ut.

vVv

Ukens citat, fra tale av Mussolini, 1934:

"Ikke noe folk har i sin historie gjort seg skyldig i så mange krasse
og blodige bevis på forakt for edsvorne avtaler, som om de var papirlapper
og svik mot venner, som det tyske folket".

vVv

En meddelelse i pressen 10/6-42 fra Akers Forsyningsnemnd om at retten til
å utstede attest på rasjonerte matvarer og såpe fra 15. juni er begrenset
til 45 navngitte låger, har vakt en viss bestyrtelse og mange ser nå med
mistanke på de oppførte låger. Dette er helt uberettiget. Listen er kom-
met istand ved en tilsnikelse fra forsyningsnemnda og av de 45 låger er ba-
re 7 nazister, nemlig Th.s Alve, G. Amundsen, Hans Eng, Axel Christensen,
G. Mayer, Fritz Juel Wiig, og J. Quisling. De øvrige forlanger seg av
Akers Forsyningsnemnd strøket av listen og samtlige låger i Oslo og Akers
vil også etter 15. juni komme til å utstede attester som før.

vVv

Diktervekket "Fra Jøssingfjord til Namos" skal etter sikkert forlydende va-
re forfattet av vår tidligere legasjonssekretar i Berlin Ulrich Stang og
Judas Lie.

vVv